

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים

אלימות במשפחה בראיה רב מימדית, תשס"ה

דניאלה שבאר שפירא, עו"ס, ולרי זילכה, עו"ד

מועד א'

1. משך הבחינה שלוש שעות.
2. יש לענות על השאלה בפרק א' (70 נקודות) ושאלה אחת מפרק ב' (30 נקודות).
3. מותר להיעזר בכל חומר עזר.
4. נא לכתוב רק בצד אחד של הדף.
5. בהצלחה.

פרק א' – ענו על השאלה הבאה (70%):

שאלה מס' 1

מרים ואבי נשואים 15 שנים. לבני הזוג שלושה ילדים (11, 13, 14). מערכת היחסים בין בינה"ז היתה קשה מתחילתה. אבי הרבה לצעוק על מרים ולקלל אותה. הוא הפגין חוסר שביעות רצון מתמדת מתפקודה כאישה וכאם. הוא העליב והשפיל אותה לעיני הילדים ודרש ממנה לקבל אישור בכל עניין ודבר. למרות שמרים עבדה בעבודות מזדמנות במשך השנים, היא נהגה להעביר לאבי את שכרה ולבקש ממנו כסף לצרכי הבית.

לעיתים קרובות, כאשר רצה אבי לקיים יחסי מין, הוא היה דורש ממרים להיענות לו. באם הפגינה חוסר רצון, היה מעליב אותה ואת נשיותה. מרים חשה כי רצונה לקיים יחסי מין עם אבי הולך ונחלש, אך כדי להוכיח את נאמנותה ומיניותה (בה החלה להטיל ספק בעצמה), נאתרה.

לאחר קיום יחסים, חשו מרים ואבי בקרבה בניהם. אבי היה מספר לה על ילדותו ועל האלימות לה היה חשוף במשפחתו. בשיחות כאלה היה מרבה לבכות ולהתאבל על החוס והאהבה שמעולם לא קיבל מהוריו. הוא הרבה לומר למרים כי היא "הדבר היחיד והטוב שיש לי בחיים" ולבקש ממנה "אל תעזבי אותי לעולם. בלעדיך אני אבוד". מרים היתה חשה כעס על כך שלמרות מה שעבר בילדותו, הוא יוצר מציאות דומה עבור ילדיו, אך גם היתה נמלאת רחמים וחוס, ומבטיחה לעצמה ולאבי כי תאהב אותו תמיד.

ילדיהם של בני הזוג, אשר נחשפו למערכת היחסים בין הוריהם נחלקו בניהם. שני הגדולים צידדו באב. הם טענו טענות שונות כלפי האם ("את מטומטמת ואין לך זכות להחליט בשבילי כלום..."), נמנעו לצאת איתה מהבית, צעקו ואף ירקו עליה. הבן הצעיר, היה קרוב לאמו. הוא הרבה לשהות במחיצתה. מיעט לצאת מהבית, להיפגש עם חברים או אפילו לראות טלוויזיה. הוא היה מחבק את אמו ומנשק אותה וחוזר ואומר לה כי "את האמא הכי נפלאה בעולם".

1. כיצד ניתן להסביר את העובדה כי למרות חוסר שביעות הרצון של בניה"ז ממערכת היחסים וזה מזו, הם ממשיכים לחיות יחד? (20 נק').
2. מהי החוויה המרכזית של ילדים חשופים לאלימות, כפי שבאה לביטוי במקרה המתואר? כיצד ניתן להסביר את התנהגותם? בתשובתכם השתמשו במושגים שנלמדו וכן במושגים התיאורטיים מחומר הקריאה הרלוונטי (15 נק').

3. יום אחד, מגיעה מרים למשרדכם ומציינת כי היא חשה ש"אינה יכולה יותר" ושאינה רוצה עוד לקיים יחסים עם אבי, אך אינה יכולה להגיד לו לא. יחד עם זאת, מרים מרגישה כי אינה יודעת אם היא רוצה לפרק את המשפחה, אך היא צריכה זמן לחשוב על הדברים בשקט, בלא נוכחותו של אבי. מרים מרגישה שנוכחותו של אבי גורמת לה לירידה בתפקוד.
- חוו דעתכם באשר לכלים המשפטיים האפשריים להוצאתו של אבי מן הבית. התייחסו למטרות החקיקה ולאפשרויות היישום (15 נק').
4. במסגרת הייעוץ מביעה מרים את חששה כי כיום, לאור מצבה, היא אינה יכולה לעבוד, וכי לא תוכל להסתדר כלכלית אם אבי יורחק מן הבית. חוו דעתכם באשר לאפשרויות העומדות בפני מרים, כפי שנלמדו, ואת גדרי הספקות. (10 נק').
5. מרים חוששת עוד, כי במידה ותרחיק את אבי מן הבית, תיכנס פקידת סעד למשפחה, ותוציא את הקטינים מן הבית, בשל מצבם. חוו דעתכם באשר לאפשרויות החוקיות והמעשיות של חשש זה. התייחסו לעצם כניסת פקידת הסעד לבית ולאפשרויות הפעולה שלה במקרה זה. (10 נק').

פרק ב' – ענו על אחת משתי השאלות הבאות (30%):

שאלה 2

יש הטוענים כי סרבנות גט היא סוג נוסף של אלימות כלפי נשים במשפחה.

1. חוו דעתכם ביחס לטענה תוך התמקדות בידוע על גברים אלימים (15 נק').
2. חוו דעתכם לאור פסקי הדין שקראתם, האם ניתן בהתאם לאותם רציונלים שעולים בפסיקה לראות סרבנות גט כמזכה בפיצויים מכח דיני הנוזיקין? ציינו מהם השיקולים, וחוו דעתכם (15 נק').

שאלה מס' 3

ליאת וארז נשואים 10 שנים ולהם ארבעה ילדים קטינים. במשך כל שנות הנישואין נהג ארז באלימות קשה ביותר כלפי ליאת. לאחר שהעזה להזמין משטרה, נעצר ארז עד תום הליכים. בית המשפט מתלבט בהחלטתו האם להפנות את ארז לטיפול או למצות איתו את הדין ולשלוח אותו למאסר ממושך.

1. נסו לסייע לבית המשפט בהתבלטותו תוך התבססות על תיאוריות המסבירות אלימות במשפחה. השתמשו בכל אחת מהתיאוריות לנימוקים בעד/נגד טיפול ולנימוקים בעד/נגד ענישה (15 נק').
2. תארו באיזו מידה מתחשב בית המשפט בגזירת העונש בשיקולי טובת הילדים ו"המשפחה", כאשר ההליך הפלילי מתנהל בגין אלימות כנגד האשה. מהם אותם שיקולים וכמה משקל לדעתכם יש לתת לשיקולים אילו במסגרת מכלול שיקולי הענישה ו/או הטיפול במקרה המתואר. (15 נק').

בהצלחה!!